

Emissies, emissierechten, hernieuwbare bronnen en 'vermeden emissies'

Door Harry Kloosterman en Joop Boesjes (Stichting E.I.C.)

Deel 2 (Vervolg informatie)

In deel 2 zal nader worden ingegaan op de relatie tussen het EU-ETS en niet-EU-ETS inzake emissies, emissierechten, hernieuwbare bronnen. Het moge duidelijk zijn dat dit een visie en een constatering van feiten betreft van de auteurs, op basis van de beschikbare informatie die zoveel mogelijk zal worden toegevoegd.

Emissies:

Het verhandelen van emissies via emissierechten binnen het EU-ETS systeem, vindt plaats door zgn. CER's (Certified Emission Rights). Naast het EU-ETS systeem is er een Internationale vrijwillige emissiehandel met o.a. VER's (Voluntary Emission Rights). Er zijn verschillende emissies met verschillende emissierechten met verschillende benamingen. Het voert in dit deel te ver om alle emissiesystemen en soorten emissierechten in detail te beschrijven.

De methodiek voor het bepalen van CO₂ emissies worden verdeeld in twee groepen:

A. Gemiddelde methode; (toegepast voor de toewijzing van emissies)

Argumenten voor het gebruik van de gemiddelde methode: creëren van transparantie en eenvoud in de berekeningen:

- Keuzes in elektriciteitsproductie-installaties die wel of niet worden meegenomen in de berekening;
- Installaties waarbij zowel gebruik wordt gemaakt van hernieuwbare energiebronnen als installaties die gebruik maken van fossiele energiebronnen;
- Inzet van hernieuwbare bronnen niet zichtbaar in kengetallen;

Conclusie:

Er is discussie welke bronnen wel en niet worden meegenomen in de berekening van kengetallen.

De allocatie van CO₂ emissies. Het overzicht van gebruikte methoden en de keuzes achter de gemaakte berekeningen niet terug te vinden zijn. Gebruikte kengetallen niet regelmatig worden geactualiseerd.

Daarvoor wordt nu geadviseerd om de 'Integrale methode' toe te passen.

B. Marginale methode; (toegepast bij monitoring en evaluatie van energie- en klimaatbeleid)

Argumenten voor het gebruik van de marginale methode: het analyseren van het effect van veranderingen: Elektriciteitsconsumptie, elektriciteitsproductie met hernieuwbare bronnen (zowel lokaal als centraal), of in de teruglevering van lokaal geproduceerde elektriciteit aan het net. De berekende kengetallen representeren de CO₂ reductie en de besparingen op primair fossiel energiegebruik per kWh elektriciteit die niet geproduceerd hoefde te worden of niet geproduceerd hoeft te worden:

- a. Reductie van CO₂ emissies en besparingen op fossiel energiegebruik door productie van elektriciteit met hernieuwbare bronnen in het kader van het Monitor Protocol hernieuwbare energie en referentieramingen;
- b. Reductie van CO₂ emissies en besparingen op primair fossiel energiegebruik door teruglevering van lokaal geproduceerde elektriciteit;

Conclusie:

De aanleiding voor een gezamenlijk initiatief van Agentschap NL, PBL, ECN en CBS was vanwege een onwenselijke situatie m.b.t. de monitoring.

De publicatie 'Berekening van de CO₂' geeft aan dat het wenselijk is om de methoden voor de monitoring en de berekeningen aan te passen.

- Zo blijken CO₂-emissies t.a.v. de import en de export van elektriciteit niet te achterhalen;
- Primaire functie bij AVI's is verbranding van afval. Er is geen geaccepteerde methode om de CO₂ emissies te verdelen over de functies, verbranding, elektriciteit en warmte productie;
- Een vergelijkbare situatie geldt voor hoogovengas en restgassen uit petrochemie en raffinaderijen;
- Elektriciteit geproduceerd met hernieuwbare bronnen in Nederland wordt meegenomen in de berekening van de kengetallen. Voor vaste biomassa zijn duurzaamheidscriteria nog niet vastgelegd;

Conclusie door Stichting EIC:

De jaarlijks gepubliceerde cijfers zijn grotendeels gebaseerd op methoden die als onwenselijk worden geacht door de verantwoordelijke partijen. Sinds ECN 2001, ECN 2011 en AgNL 2010 wordt de 'Referentiepark-methode' gebruikt als marginale methode. Daarbij worden de veranderingen in de vraag naar elektriciteit door het centrale elektriciteitsproductiepark gebruikt. Dit productiepark wordt gezien als referentiepark. De complexiteit wordt veroorzaakt door o.a. centrale en decentrale productie, onderverdeling van het referentiepark in drie categorieën, import en export, thermische of nucleaire installaties, alle hernieuwbare energiebronnen etc. De verantwoordelijken voor de monitoring en berekeningen zijn sinds 2001 voorbij gegaan aan het feit dat lokale energie-installaties waarbij het eigendom berust bij een andere eigenaar dan een EU-ETS deelnemer, niet meegeteld kunnen worden voor de vaststelling van de emissies en emissierechten.

De decentrale WKK of decentrale productie uit hernieuwbare bronnen worden daarbij voor de monitoring (vaststelling emissies en emissierechten jaarlijkse toekenning) **vooraf niet meegerekend en achteraf wél meegerekend** door energieproducenten voor de vaststelling van: "Een exploitant van een installatie moet jaarlijks evenveel emissierechten inleveren als ze uitgestoten hebben, op straffe van boete. En elk jaar moeten ze door middel van een emissierapport aantonen dat ze onder hun limiet zijn gebleven".

Hetgeen betekent dat emissies en emissierechten toebehorende aan exploitanten van installaties uit de niet-ETS worden meegeteld door bedrijven uit het EU-ETS systeem, op het moment dat er een overschot aan emissierechten valt te behalen.

Emissierechten:

Er heeft een gesprek met het ministerie plaatsgevonden op 6 December 2012:

- (1.) N.a.v. een brief van het ministerie van Infrastructuur en Milieu aan Stichting EIC en op grond van de geuite bezwaren van het ministerie tegen de gepubliceerde teksten op de website van Stichting EIC. Het ministerie bij monde van mevr. E. Thompson en dhr. D. de Jong, is van mening dat een aantal gebruikte teksten niet de juiste situatie weergeven en heeft gevraagd de teksten of te verwijderen of te herschrijven;
- (2.) Het gesprek was tevens aanleiding om een concept tekst aan de beleidsmakers voor te leggen voor de situatie m.b.t. emissie, emissierechten, hernieuwbare bronnen en vermeden emissies. In het begin van dit gesprek is wederom vastgesteld dat niet-ETS sectoren geen emissies en geen emissierechten hebben. Tevens het deel aan geproduceerde energie vallend onder de niet-ETS sectoren automatisch toebehoort en daarbij valt onder de verantwoording van de overheid.
- (3.) Het gesprek was tevens aanleiding om de foutieve veronderstellingen van mevr. E. Thompson te corrigeren.

Duidelijk is dat de beleidsmakers van het ministerie zich verantwoordelijk voelen voor het uitvoeren van de wettelijke maatregelen die onder invloed van de politieke beslissingen zijn genomen. Zowel mevrouw E. Thompson en de heer D. de Jong alsmede Stichting EIC zijn van mening dat het gepubliceerde in overeenstemming moet zijn met de belangen van de doelgroepen en verkeerde informatie verkeerd kan worden uitgelegd.

Ondanks het gesprek blijken de meningen over emissie en emissierechten toekenningen, hernieuwbare bronnen en vermeden emissies niet tot overeenstemming te leiden, wegens verschillen in inzicht en uitleg van de wetgeving en de besprekingstijd. Duidelijk is dat men zich niet geroepen voelt tot verantwoording (Zij zijn slechts uitvoerende van de wetgeving) en bezwaar beter gericht kan worden naar de politiek en de minister als verantwoordelijken voor de wetgeving.

Stichting EIC heeft haar bezwaren in het gesprek kenbaar gemaakt tegen het misbruik van emissies en emissierechten door deelnemers aan het EU-ETS. Emissies en emissierechten die officieel niet zijn toegekend aan niet-ETS en daardoor geen emissies en emissierechten hebben. Toch zijn door de monitoring en berekeningen van de verantwoordelijke partijen deze niet officieel toegekende emissies en emissierechten meegerekend en uiteindelijk toegewezen aan EU-ETS deelnemers. Het betreft hier een waarde van ca. 1,5 miljard euro per jaar.

Hernieuwbare bronnen:

De EU-Commissie heeft bepaald dat hernieuwbare bronnen een belangrijk deel gaan uitmaken voor de nieuwe energie-efficiëntie regeling. De Commissie en de lidstaten zouden daarom nationale en regionale ontwikkelingsmaatregelen op deze gebieden moeten steunen, de uitwisseling van optimale praktijken bij de productie van energie uit hernieuwbare bronnen tussen lokale en regionale ontwikkelingsinitiatieven moeten aanmoedigen en het gebruik van de structuurfondsen op dit gebied moeten bevorderen. *(Richtlijn 2009/28/EG)*

Veel van de in toenemende mate decentrale opgewekte energie is afkomstig van lokale en regionale producenten met eigen installaties onder het beheer. Allen maken gebruik van hernieuwbare bronnen, zoals, zon, water, wind, biomassa etc. De EU-Commissie doet aanbevelingen om deze hernieuwbare bronnen binnen de lidstaten tot de belangrijkste grondstof te verwoorden voor de opwekking van energie.

Het probleem dat daarbij is ontstaan dat er geen rekenschap mee is gehouden, dat de lokale en regionaal opgewekte energie een besparing realiseert in het emissiegebruik. De zgn. "vermeden emissies". In de centrale energie opwekking onder het EU-ETS kan de emissiereductie door duurzame grondstoffen in mindering worden gebracht en als overschot worden bijgeboekt als winst. In de decentrale opwekking kan dezelfde besparing door niet-ETS sectoren niet in mindering worden gebracht, maar gaan de energieproducenten in de jaarlijkse monitoring deze besparingen wél verrekenen en meetellen in hun overschot en winst.

Vermeden emissies:

Vermeden emissies ontstaan bij productie van energie, die worden aangemerkt als vervangende productie met behulp van niet-duurzame grondstoffen. Er is veel discussie over vermeden emissies vanwege de situatie dat veel vermeden emissies afkomstig zijn van installaties die lokaal of regionaal staan opgesteld en in eigendom zijn van lokale en regionale eigenaren die geen deelnemer zijn aan het EU-ETS systeem.

Als eerder geschreven zijn de EU-ETS deelnemers in het bezit van emissies en emissierechten en de niet-EU-ETS deelnemers hebben geen emissies en geen emissierechten.

Ondanks deze situatie worden door de verantwoordelijke partijen zoals Agentschap NL, ECN, PBL en het CBS de vermeden emissies uit hernieuwbare bronnen meegerekend voor het bepalen van het totale volume aan jaarlijkse emissies voor Nederland. Ook is gebleken dat zij deze situatie thans onacceptabel vinden vanwege de niet algemeen geaccepteerde standaardwaarden, de discussie over wel en niet meegenomen bronnen voor

berekeningen en de import en export controle op de CO₂ emissies. Vanwege deze situatie is het vrij eenvoudig voor een deelnemer (kenner van de exacte emissie situatie) aan het EU-ETS systeem en de emissiehandel, om de jaarlijkse opgave (via monitoring door externe deskundigen) voor toekenning van emissierechten te beïnvloeden. Dit betekent dat een positief of negatief bepaalde hoeveelheid emissies invloed kan uitoefenen op de winst of verlies situatie van een deelnemer van het EU-ETS systeem.

Daarnaast wordt door de monitoring van de emissie gegevens de mogelijkheid van jaarlijkse doorberekening van emissierechten aan de consumenten bepaald.

In het geval van winstoptimalisatie door het meerekenen van vermeden emissies en in het geval van beïnvloeding wegens doorberekening naar de consument is het aannemelijk dat deze situatie zich voordoet en heeft voorgedaan wegens het ontbreken van controle op de naleving.

Stichting EIC heeft in Deel 3 een opsomming gemaakt evenals in de conceptbrief naar het ministerie van Infrastructuur en Milieu waarin een aantal voorbeelden zijn genoemd van zgn. windfall profits, waarmee bedrijven o.a. door gebruik te maken van vermeden emissies hun winsten hebben kunnen optimaliseren tot vele honderden miljoenen euro's.

Stichting EIC is van mening dat deze emissies en emissierechten behoren tot installaties die hernieuwbare en vermeden emissies en waarvan deze emissies worden meegeteld voor het bepalen van het totale volume van jaarlijkse Nederlandse emissies, moeten toekomen aan de eigenaren van de betreffende installaties.

Dit afgezien van het feit of deze eigenaar wel of niet deelnemer is aan het EU-ETS systeem.

Aangezien er al jaren sprake is van bedragen van ca. 1,5 miljard euro per jaar aan emissies (Vermeden emissies) mede afkomstig uit niet-ETS sectoren en installaties en deze door deelnemers aan het EU-ETS kunnen worden meegerekend in de emissierechten toekenning, wordt het nodig tijd om m.b.t. de berekeningen en toewijzingen hier volledige duidelijkheid over te krijgen.